

A Pécsi Ítéltábla a Magyar György és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Magyar György ügyvéd, ügyvédi iroda címe) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a Király Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Király László ügyvéd, ügyvédi iroda címe) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt a Zalaegerszegi Törvényszéken indított perében a 2012. november 12. napján kelt 6.P.21.385/2010/87. számú közbenső ítélet ellen az alperes részéről 88. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

közbenső ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 20.000 (húszezer) forint másodfokú eljárásban felmerült költséget.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperest 2008. október 7. napján lopás bűntettének gyanúja miatt előállították az L. Rendőrkapitányságon. Az előállító helyiségben történt elhelyezését megelőzően L. B. rendőr törzsőrmester a felperes ruházatát átvizsgálta, a nadrágján lévő derékszíjat azonban nem vette el. A felperest a 2. számú előállító helyiségben helyezték el, amelynek ajtaja teljesen zárt volt, csak a felül kialakított, fémellenzővel takart üvegezett kémlelőnyíláson lehetett belátni. Az előállító helyiségben kamerát szereltek fel, az azonban a helyiséget teljes terjedelmében nem mutatta. A felperes kb. 15 óra és 15 óra 10 perc között a nála lévő derékszíjnak az ablakrácsra történő átfűzésével önakasztást hajtott végre. A szolgálatát 14.50 órakor megkezdő H. J. rendőr törzsőrmester fedezte fel a félig ülő helyzetben lógó felperest, és azonnal elrendelte a zárka kinyitását és a mentőszolgálat riasztását. Az előállító helyiség ajtajának - első alkalommal sikertelenül megkísérelt - kinyitását követően az eszméletlen állapotban lévő felperest a nadrágszíjról leemelték, majd megkezdték újraélesztését.

Az önakasztás következtében a felperesnél agyi oxigénhiányos állapot lépett fel, amely súlyos személyiség- és viselkedészavarban megnyilvánuló idegrendszeri működési rendellenességhez vezetett. Önálló életvezetésre alkalmatlanná vált, az ügyei viteléhez szükséges belátási képességét teljes mértékben elveszítette, ezért a bíróság cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezte.

Az S. Megyei Bíróság Katonai Tanácsa a 2009. május 12. napján kelt 17. számú ítéletével megállapította L. B. rendőr törzsőrmester bűnösségét szolgálatban gondatlanságból elkövetett kötelességszegés vétségében. Határozatát az F. Ítéltábla Katonai Tanácsa a 2009. december 2. napján kelt 4. számú végzésével helybenhagyta.

A felperes keresetében vagyoni és nem vagyoni kárai megtérítésére kérte az alperest kötelezni. Állította, hogy előállítása jogellenes volt, mert nem volt olyan ismert ok, amely indokoltá tette volna az előállító helyiségben történő elhelyezését, az édesanyjával való kapcsolattartást pedig annak ellenére nem engedélyezték, hogy előállításakor fiatakorú volt. Hivatkozott arra, hogy a korábbi rendőrségi igazoltatások és büntetőeljárások során kifejtett rendőrségi fellépés frusztráló hatása, illetőleg a vele szemben alkalmazott, az előállítása során tanúsított rendőri magatartás folyamánként olyan zaklatott állapotba került, hogy helyzetéből más kiutat nem látott, mint életének kioltását. Álláspontja szerint a fogdászabályzat rendelkezései értelmében a nadrágszíj nem maradhatott volna nála, illetve az előállító helyiség nem volt alkalmas az ellenőrzésre és megfigyelésre, mert a kamera látószöge olyan beállítású volt, hogy azon az önakasztás helye nem látszott.

Az alperes a kereset elutasítását és a felperesnek perköltségben való marasztalását kérte. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felperes jelenlegi állapota saját magatartásának, az önakasztásnak a következménye, másrészt utalt arra, hogy a felperes fiatal kora ellenére többször került összeütközésbe a törvénnyel, ezért tettének elkövetésében a szülői reakciótól való félelem is szerepet játszott. Álláspontja szerint az őrzés körülményei, illetve a nadrágszíj elvételének elmulasztása semmilyen formában nem hozhatók okozati összefüggésbe a történetekkel.

Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletében megállapította, hogy a felperest a 2008. október 7. napján elkövetett önakasztása folytán ért károkért az alperest 50%-os mértékben kártérítési felelősség terheli. Határozatának indokolása szerint a felperes előállítása nem volt jogszerűtlen, mert a sértetti bejelentésre figyelemmel alaposan gyanúsítható volt bűncselekmény elkövetésével. Alapítván hivatkozott arra is, hogy édesanyjával a kapcsolatot nem tudta felvenni, vele ugyanis telefonon érintkezett, azt pedig a tanúvallomások nem támasztották alá, hogy a korábbi rendőri intézkedésektől való félelem bármilyen módon közrehatott volna az önakasztásban. Ugyanakkor a katonai bíróság jogerős ítéletéből megállapíthatóan az alperes alkalmazottja, L. B. rendőr törzsőrmester mulasztott, amikor a felperes ruházatának átvizsgálásakor a nadrágon lévő derékszíjat nem vette el,

megteremtve ezzel az önakasztás lehetőségét. Az alperes kártérítési felelősségét azonban nem csupán a ruházat felületes és hanyag átvizsgálása, hanem az őrzés nem megfelelő körülményei is megalapozzák. Az előállító helyiség teljesen zárt ajtaja a betekintést lehetetlenné tette, az ablakvédő rácsozat alkalmas volt kötelek, nadrágok, pólók rögzítésére, a felszerelt kamera pedig a rossz beállítás miatt az önakasztás helyét nem mutatta. Bár az elsőfokú bíróság a szakértői vélemények alapján sem látta bizonyítottnak azt az alperesi hivatkozást, hogy a felperest esetleges pszichés beállítottsága, környezetének ráhatása motiválta volna tettének elkövetésében, arra figyelemmel, hogy közvetlenül az önakasztás idézte elő károsodását, a felperes 50%-os mértékű közrehatását állapította meg.

Az elsőfokú bíróság közbenső ítélete ellen az alperes fellebbezett, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatását, és a kereset elutasítását, másodlagosan a közrehatás arányának reá nézve kedvezőbb mértékben való meghatározását kérte. Álláspontja szerint a katonai bíróság ítéletében felhívott jogszabályokból egyértelműen nem vezethető le az a kötelezettség, hogy az előállítottól a nadrágszíjat el kell venni. Ennek azért tulajdonított jelentőséget, mert a szolgálat ellátására vonatkozó rendelkezések megszegése, és így az elkövető bűnössége abban az esetben is megállapítható, ha pusztán a szakmai gyakorlat szerinti eljárást mulasztja el, ezzel szemben a közigazgatási jogkörben okozott károkért való felelősség csak abban az esetben áll fenn, ha a közigazgatási szerv valamely, a közhatalom gyakorlása során kifejtett szervező, intézkedő tevékenységével kapcsolatos írásbeli előírást szeg meg. Ezzel kapcsolatosan kiemelte, hogy egy teljesen ártalmatlannak látszó és a jogszabály szerint a fogva tartott birtokában tartható tárggyal is megvalósítható rendkívüli esemény, vagyis az előrelátásnak van egy olyan határa, amelyen túl az már nem elvárható. Hivatkozott arra is, hogy a felperes esetében semmi sem utalt arra, hogy valamilyen önkárosító cselekményre készülne. Az előállító helyiségben történt elhelyezése előtt teljesen racionálisan gondolkodott és viselkedett, így a rendőrségnek nem volt oka arra, hogy a vele szemben fokozottan körültekintően járjon el. Jogellenes magatartás hiányában pedig az okozott károkért való felelőssége nem állapítható meg. Kártérítési felelősségének megállapítása esetére kérte a kármegosztás arányának reá nézve kedvezőbb megállapítását, mert az önakasztást végrehajtó károsulti magatartás jelentősebb mértékű volt, mint a rendőrség alkalmazottjának a büntető ítéletben megállapított mulasztása.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság az ítéleti tényállást helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetésekkel és a közbenső ítéletben kifejezésre jutó érdemi döntésével is egyetértett a másodfokú bíróság.

A perben nem volt vitatott, hogy az alperesnél hivatásos rendőri szolgálatot teljesítő, az előállításakor a felperes ruházatának átvizsgálására köteles L. B. rendőr törzsőrmestert a katonai bíróság bűnösnek mondta ki szolgálatban gondatlanságból elkövetett kötelelességszegés vétségében. A jogerős határozat szerint a rendőrség

szolgálati szabályzatáról szóló 62/2007. IRM rendelet 51.§-ának (3) bekezdése értelmében az előállító helyiségben történő elhelyezéskor az előállított ruházatát át kell vizsgálni, és tőle el kell venni azokat a tárgyakat, amelyeket fogva tartáskor sem tarthat magánál. A rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995.(XII.13.) BM rendelet (fogdarendelet) melléklete tartalmazza mindazokat a tárgyakat, amelyeket a fogva tartott birtokában tarthat. Ennek 2. pontja a ruházati anyagok közül kizárólag a saját tulajdonú alsó- és felsőruházat, lábbeli, illetőleg papucs birtokban tartását engedélyezi, amelyből a katonai bíróság jogerős döntése szerint egyértelműen következik, hogy a fogva tartott, illetve előállított személytől a derékszíjat el kell venni. A jogerős büntető ítélettel szemben a polgári perben eljáró bíróság az idézett jogszabályi rendelkezések értelmezésével olyan, az alperes fellebbezéséből következő álláspontot nem foglalhat el, hogy a szolgálatot teljesítő rendőrt a nadrágszíj elvételének kötelezettsége nem terhelte, mert ezzel megsértené a Pp.4.§-ának (2) bekezdésében foglaltakat.

Kétségtelen tény, hogy minden olyan tárgy birtokban tartása nem akadályozható meg, amely akár átalakítással, akár a szokásostól eltérő használattal alkalmassá tehető az élet kioltására. Az viszont a fogdarendelet már idézett rendelkezéséből aggálytalanul megállapítható, hogy olyan tárgy, amely közismert módon alkalmas az élet kioltására vagy önsértésre (pl. hajtógázzal töltött palack, üvegpohár) a fogva tartott birtokában nem maradhat. Téves tehát az az alperesi hivatkozás, hogy a katonai bíróság nem valamely jogszabályi rendelkezés, hanem pusztán a szakmai gyakorlat megsértése miatt állapította meg a szolgálatot teljesítő rendőr büntetőjogi felelősségét. A jogerős határozat - a korábban már idézettek szerint - pontosan felsorolja az intézkedő rendőr eljárása során megsértett jogi normákat, és csupán utal az ebben a körben kialakult, a jogszabályi rendelkezéseknek mindenben megfelelő gyakorlatra. Ennek egyébként meghatározó jelentősége azért nem volt, mert az alperesi állásponttal szemben a közigazgatási szerv kárfelelősségének - a Ptk. 349.§-ának (1) bekezdésében meghatározott különös, és a Ptk.339.§-ának (1) bekezdésében rögzített általános feltételek mellett - nem előfeltétele valamely konkrét, írásbeli norma megsértése. A szolgálatot teljesítő rendőr tehát jogellenesen és felróhatóan járt el, amikor a felperestől a nadrágszíjat nem vette el, ezért a mulasztásával okozati összefüggésben bekövetkezett károkért az alperes a Ptk.348.§-ának (1) bekezdésére is figyelemmel helytállni tartozik.

Egyetértett a másodfokú bíróság azzal az alperesi érveléssel, hogy minden olyan esetben, amikor valaki önkezével vet véget (vagy akar véget vetni) az életének, az okozati összefüggés megítélésekor különös körülménnyel kell vizsgálni az öngyilkosság körülményeit, azt, hogy mennyire lehetett a károsodást előre látni. Nyilvánvaló, hogy valamely bűncselekmény gyanúja miatti előállítás, és akár egy rövidebb ideig tartó fogva tartás is a személyes szabadság jelentős korlátozását jelenti, a perben meghallgatott szakértők véleménye, de a köztudomás {Pp.163.§-ának(3) bekezdése} szerint is jelentős feszültséget, emelkedett szorongási szintet idéz elő. Fokozottan igaz ez fiatalok esetében, miután a még gyakran kialakulatlan személyiségnél a várható következmények mellett a szülői magatartástól, a szülő szeretetének elvesztésétől való félelem is szükségképpen

megjelenik. A jogalkotó ezt felismerve, a már kialakult gyakorlatot követve rendelkezett úgy, hogy ilyen helyzetben minden, az élet kioltására vagy az önsértésre alkalmas eszközt az előállított, illetve fogva tartott személytől el kell venni, és fokozott őrzését kell biztosítani (a rendőrségi fogda szolgálati szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. ORFK utasítás 12. pont).

A rendezett családi körülmények között élő, szeretetteljes légkörben nevelkedő felperes esetében sem a tanúvallomások, sem a szakértői vélemény alapján önpusztítási szándékot igazolni nem lehetett, olyan adat nem merült fel, amely szerint hosszabb idő óta, tudatosan és megfontoltan készült volna az öngyilkosságra. A szakértő véleménye szerint tette az előállítással együtt járó megemelkedett szorongásszint mellett inkább figyelemfelhívás volt, ebből a helyzetből próbált a szakértői vélemény szerint infantilis módon szabadulni. Cselekményére pedig az alperes mulasztása megfelelő késztetést és alkalmat jelentett. Az elsőfokú ítéletben részletezett egyéb hiányosságok miatt (a belátást akadályozó zárt ajtó, rosszul beállított kamerák) az alperesnek nem, illetve csak korlátozottan volt lehetősége a cselekmény megakadályozására, illetőleg a már megtörtént önakasztás minél gyorsabb felfedezésére és következményei elhárítására is.

Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg az alperes kártérítési felelősségét, és a mulasztások súlyát, azok kihatásait is értékelve helyesen határozta meg a kármegosztás arányát is. Érdemben helyes határozatát ezért a másodfokú bíróság a Pp.253.§-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése sikertelen volt, ezért a Pp.78.§-ának (1) bekezdése alapján - figyelemmel a 4/2009.(XII.14.) PK vélemény II/1. pontjára is - köteles a felperes részére ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget fizetni. Ennek összegét a másodfokú bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése, 4/A.§-ának (1) bekezdése, valamint az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (ltv.) 39.§-ának (3) bekezdése alapján állapította meg. Az alperes teljes illetékmentességben részesült, ezért a fellebbezési eljárási illetéket az ltv.74.§-ának (3) bekezdése folytán alkalmazandó a költségmentességről szóló 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (1) bekezdése és 14.§-a alapján az állam viseli.

Pécs, 2013. május 14.

Dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k. a tanács elnöke, Dr. Kutasi Tünde s.k. előadó bíró, Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró